

Ein musikkskúli í trongstöðu

Hugsotið um at fáa í lag eina tónleikaundirvísingarskipan í Føroyum gongur aftur til byrjanina av 60-árunum, tá ið sernorðurlendsku kommunalu musikkskúlarnir vóru við at taka seg upp, fyrst í Svøríki og um hetta mundið eisini í Danmark. Í smá 20 ár varð munnliga sum skrivliga borið upp á mál um at fáa í lag slíkan musikkskúla fyri børn í Føroyum; men ikki fyrr enn í 1981 varð veruligt ljóð vunnið fyri hesum hugsjónum, tá ið stóðð bleiv lagt við Royndarmusikk-skúlanum, sum byrjandi í Tóshavn, Gøtu og í Fuglafirði skjótt breiddi seg út um stóran part av landinum.

Hendan musikkskúla-roynd varð rikin við provisoriskum játtanum og serloyvum frá lands- og kommunalpolitiskum myndugleikum. Men til tess at tryggja framhald av nýggju musikkskúlskipanini varð lóg um stundning til musikkskúlarnar samtykt á Føroya Løgtingi í 1984, og við figgjarligum stóði í hesari lóg blivu kommunalir og interkommunalir musikkskúlarnar settir á stovn í 1985.

Royndarmusikkskúlin legði fyrst við trimum lærarum. Tá ið skipaðu musikkskúlarnir tóku við eftir summarfrítíðina 1985, var læraratíð vaksid til 19, og skúlaríð 1989/90 vóru 44 musikk-lærarastørv í Føroyum. Næmingatalið var tá komið upp á 1500.

Musikkskúlamálið fekk sostatt endiliga fingið í lag, eina glesiliga byrjan. Tá ið figgjarkeppan tók seg upp, var tað tó eyðsæð, at eisini musikkskúlin mátti kenna sviðan. Men at hann í læraratíð eftir tveimum árum náðileyst varð hendir heilt niður á 25, hevði ikki fulla grundgeving í figgjarviðurskiftum, men í tá vantandi politiskari vælvild og forstálfi fyrst virðinum á tí, sum var við at fótta sær í føroyskum mentanarlívi. Føroyska skúlaverkið hevur sum alt annað her í landinum fingið merki av sparnivinum, men ongín skúla man sum musikkskúlin skula ana við bert 40% av tórvandi virksemin.

Gevur lívsvirði

Havandi tað sum mið, at helst øll børn og ung í Føroyum soleiðis sum ungdomar í størri samfeløgum uttan um okkum skuldu hava møguleikan at kjósa sær einthvørt ljóðfari at spæla uppá - tað veri seg ljómborðsljóðfari (klaver, orgul, keyboard), streingja-ljóðfari (strok og guitar), blástrarljóðfari (træ og messing), sangur, slagverk ella el-instrument - at musikkskúli uttan undirvísing-

artilboð eisini í teoretiskum greinum (teori, hoyrilæru og tónleikakunning) og kompositión ikki er veruligur musikkskúli, og seinast, men ikki minst, at tað er av so alstórum týðningi at børn longu frá fyrstu liviárum verða havd í huga í tónleikamenningini, stevndi musikkskúlaeidslan fram móti einum musikk-læraratíli uppá ikki minni enn 60.

Hetta kann tykjast sum tað bera musikkskúlamarglæti hjá fólki í býarsamfeløgum, har tey serliga áhugaðu altíð finna børnum sínum onkran møguleika til tónleikaundirvísing, har aloftast eitt professionelt tónleikalið er at dúva uppá, og har fortreytir fyrst saman-spæli sostatt altíð eru til stæðar. Men spjadda búsetingarmynstrið í okkara oyggjalandi kreivur meira og hevur tá eisini í nærsambandi møguleikan at geva meira, og sammeta vit okkum við næstu grannar okkara íslendingar, har musikk-skúlarnir næstan líka so nógv sum hjá okkum mynda tað livandi tónleikaliðið, so hava teir væl fleiri musikk-lærarar eftir íbúgvatali enn tað, við miða ímóti.

Talandi dømi: Býurin Akranes hevur við sínum 5.000 íbúgvum 250 vikutímari í musikkskúlanum, Norðuroyggjar (Klaksvík) og Suðuroyggjar hava líknandi íbúgvatal, men teimum kunnu bert tillutas um 60 vikutímari hvør - Hafnar-fjørður hevur um 17.000 íbúgvur og teirra musikk-skúlur 580 vikutímari, men høvuðsstaður okkara við sínum um 15.000 íbúgvum hevur ikki kunnað fingið meira enn 195 musikk-skúlatímari í sín lut, og alt Føroyaland, sum í seinnu árum hevur megað liva við bert 500 musikkskúlavikutímum, er nú í vanda fyrst nýggjum niðurskurði til bert 450 tímari t.e. 22,5 musikk-lærarastørv - lítið meira enn byrjað varð við í 1985. Her er ikki bara talan um figgjarviðurskifti, men um mentanarligan hugburð, tí íslendingar hava sanniliga eisini kent til tepru tíðir; men hjá teimum eru mentan og list meira enn fógur orð.

Hvat hjálpa okkum orð?

Gleðiligt var tað, at landsstýrismaðurin í mentamálum tók upp spurningin um miðvísan mentanarpolitikk í Føroyum og legði til at fáa gjørt álit um mentamál. Nógvi í hesum bókingi er áhugavert at lesa. Men tað er jú ikki hugflog og framfýsni í mentanarheiminum, men ein hægri prioritering í politiska heiminum av mentanarligum virksemin, sum tórvur er á. Í musikk-skúlanum mugu vit soleiðis spyrja: »Hvat hjálpa okkum

orð, tá ið tað mest av politiskum ávum er gingið so syndarlíga eftir hali í tónleikamenningini, sum var komið í so vónrika legu?»

Spurningurin: »Hvat skulu vit við slíkum sum musikkskúla, tá ið mangur nóg illa eigur sær tak yvir høvðið og mat í munni?» er tó lættur at skilja, men svarið at geva er, at útreiðslurnar til musikkundirvísingina tyngja ikki í landshúsarhaldinum móti teimum lívsvirðum, sum musikkskúlin kann veita ungdominum og harvið tjóðini, virðir, sum bera úr um løtuna og eru við til at gera tað trivnaligt í heimum landi, um enn tað skortar til figgjar.

Musikkskúlin hevur eisini ein breiðari týðning í okkara tónleikaheimi enn bara tað, at hann veitir undirvísing. Utan hann høvdu við onki symfoniorkestur. Av teimum alt ov fáu krónunum, sum landsstýrismaðurin hevur at ráða yvir til tónleikalívið, fær hetta orkestur lutfalsliga góðan stuðul. Tað er tí hamiligt, at so stórir partur av hesum stundningi skal fara til at heinta musikalur uttanfrá til tey alt ov fáu tiltøk, sum okkara nú so illa mannaða symfoniorkestur fær sett sær fyrst.

Øll hava vit verið fegin um sjónvarpssendingina við og konsertirnar hjá bólkinum »Aldubáran«; men fáur gáðar eftir, at úrmælingabólki sum hesum kundi musikkskúlin lættliga hýst innan sínar karmar, ja, tórvurur rópar eftir honum. Men vit fáa tilla musikalur á slík-

um stigi at støðast í Føroyum uttan so, at tey eisini verða virð og viðfari sum útinnandi litsafólki.

Eitt av aðalendamálum musikkskúlans er at skapa fortreytir fyrst livandi tónleikalívi úti um landið. Hetta kreivur fjølbroytt undirvísingartilboð við skilgæðari javnvág millum ljóðfari; men sum nú er vord-ið, er hesin setningur mest sum ógjørligur at halda í útjæðaraðkjunum.

Syndarlígt boð

Tá ið læraratál musikkskúlans var komið nakað upp um teir triði, bar til at bjóða seinastu økjunum at koma við inn í skipanina. Tað eru tí tey, sum í seinna árum, nú læraratíð var komið heilt niður á hesi 25 stórv, hava mælt til at sleppa musikk-skúlaokkjum burtur úr skipanini aftur, so at hesar krónurnar á løgtingsins figgjarlóg betur kunnu koma til gagns og skapa skil og samanhang í øðrum musikk-skúlanum. Hetta hevði verið at gingið beint ímóti upp-runahugsjónini um kvalifiserað tónleikaundirvísingartilboð helst til øll børn og ung í Føroyum, so sum strembað hevur verið fram ímóti. Men í løtuni sær ikki mætari út, enn at tað kann koma upp á tal við lutakasti at sleppa onkrum av útjæðaraðkjunum Suðuroynni ella Norðuroyggjum ella Sandoynni og Vágum burtur úr musikkskúlskipanini.

Hetta eru syndarlígt boð at skula bera, og tað má vera okkara vón, at politikarar ikki lata tað koma so langt, at slíkt stig verður neyðugt.

Ólavur Hátun

FM í talvi

Føroyameistaraskapurin 1997 í talvi fyrst einstaklingar verður í Bygdarhúsinum í Hósvík 21.-31. mars.

Telvað verður hesar dagar:

1. umfar 21.3. kl. 18.45
2. umfar 22.3. kl. 14.15
3. umfar 23.3. kl. 14.15
4. umfar 24.3. kl. 14.15
5. umfar 25.3. kl. 14.15
6. umfar 26.3. kl. 14.15
7. umfar 27.3. kl. 14.15
8. umfar 28.3. kl. 14.15
9. umfar 29.3. kl. 14.15

Talvkappingin er bytt í hesar bólkar:

- Meistarabólkur
1. bólkur
 2. bólkur
- Unglingabólkur

Tilmelding fer fram við at gjalda lutøkugjaldið á konto 126.794.0 í Føroya Sparikassa í seinasta lagi mánaðagin 17. mars.

Lutøkugjaldið er kr. 200,- fyrst vaksin og kr. 100,- fyrst unglingar

Unglingi er tann, ið er føddur 1977 ella seinni.

Unglingar, ið ætla at telva í unglingabólkunum, skulu viðmerkja »Unglingabólkur«, tá ið góldið verður.

Hósvíkar Talvfelag & Talvsamband Føroya

NÝGGI ÍTRÓTTARHANDILIN CURRI

- letur upp í SALTANGARÁ mánað. 10.3.

- við nógvum og góðum upplatingartilboðum!

- * Klæði
- * Skógvar
- * Bóltar eins og alt annað til okkara virkna ítr.fólk

Umframst hópin av sovenierlutum: eitt nú krúss o.a. við kendum liðmerkjum á og originalum fótíbóltstroyggjum

Vitjið okkum á marknaðardegnum!

Vælkomin í

Ítróttarhandilin CURRI

600 Saltangará

Tlf. 49360

